

БУРКО

Ярослав Валерійович
diplom.burko@gmail.com

УДК 332.1:327.7

КАСАТКІНА

Марина Володимирівна
the.markas80@gmail.com

ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ
ОРГАНІЗАЦІЙ ЗАДЛЯ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ ТА МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ В ЛУГАНСЬКІЙ
ОБЛАСТІ

ACTIVITIES OF INTERNATIONAL
ORGANIZATIONS FOR DEVELOPMENT OF
ECONOMICS AND LOCAL GOVERNANCE
IN LUHANSK REGION

к.е.н., доцент,
Східноукраїнський
національний університет
імені Володимира Даля

старший викладач,
Східноукраїнський
національний університет
імені Володимира Даля

Стаття присвячена дослідженню діяльності міжнародних організацій задля розвитку економіки та місцевого самоврядування в Луганській області. Встановлено значну кількість негативних наслідків військового конфлікту для Луганської області та важливість допомоги для регіону з боку міжнародних організацій. Визначено міжнародні організації, які працюють в Луганській області, та результати їх діяльності для розвитку економіки області. Встановлено роль міжнародних організацій для розвитку місцевого самоврядування в Луганській області.

* * *

Статья посвящена исследованию деятельности международных организаций для развития экономики и местного самоуправления в Луганской области. Установлено значительное количество негативных последствий военного конфликта для Луганской области и важность помощи для региона со стороны международных организаций. Определены международные организации, работающие в Луганской области, и результаты их деятельности для развития экономики области. Установлена роль международных организаций для развития местного самоуправления в Луганской области.

* * *

Introduction. Development of the economy of any region depends on various internal and external factors. Nowadays participation of international organizations in regional development contributes to peacebuilding and improving way of life of local population.

Purpose. The article is devoted to the study of activities of international organizations for the development of economy and local self-government in Luhansk region.

Results. The significant number of negative consequences of the military conflict for Luhansk oblast and the importance of assistance of international organizations to the region have been established. Activities of international organizations contribute to overcoming the negative effects of the conflict in Luhansk region. 27 international organizations perform their activities on the territory of Luhansk region. Cooperation of regional authorities with international organizations is proclaimed in the Strategy of Luhansk region development. The results of such cooperation include renovated infrastructure objects, recovery and peacebuilding projects, population employment, contribution to decentralization reform and good governance etc. Decentralization reform is among the priority of mutual work of local governance and international organizations, such as UNDP, European Union, GIZ, SIDA etc. Such cooperation resulted in creation of Luhansk center of local governance, expert assistance to governmental bodies activities, assistance to cooperation between local governmental bodies and population etc.

Conclusion. The international organizations operating in the Luhansk oblast and the results of their activities for the development of the region's economy are identified. The role of international organizations for the development of local self-government in the Luhansk region is shown.

Ключові слова: міжнародна організація, економіка області, місцеве самоврядування, діяльність, розвиток

Ключевые слова: международная организация, экономика области, местное самоуправление, деятельность, развитие

Keywords: international organization, region's economy, local self-government, activity, development

ВСТУП

Розвиток економіки будь-якої країни відбувається під впливом багатьох внутрішніх та зовнішніх факторів. Особливо гостро дія внутрішніх факторів проявляється в періоди кризових явищ: економічних спадів, природних та техногенних катастроф, військових конфліктів. За цих умов участь міжнародних організацій у встановленні миру та налагодженні життя населення країни набуває більшої значущості, а іноді стає «рятівним колом». Міжнародна організація – це об'єднання держав, установ, фізичних осіб, що спільно реалізують програму або мету на основі певних правил і процедур і діяльність яких виходить за на-

ціональні кордони. Утворення міжнародних організацій є об'єктивним наслідком процесу розвитку світового суспільства. Серед чинників, що ведуть до їх виникнення, головують: міжнародний поділ праці, міжнародна економічна інтеграція, політичні стосунки між країнами, глобалізація міжнародних відносин [1]. У зв'язку з проведенням процесу децентралізації в Україні сьогодні міжнародні організації спрямовують свою діяльність на проведення відповідних реформ і сприяють їх прискоренню.

Останнім часом питанню участі міжнародних організацій в житті України приділяється особлива увага. Колектив авторів за керівництвом А.І. Кудряченка

розглядає роль міжнародних організацій у діяльності інститут громадянського суспільства в Україні [2], С. Толстов зосереджує увагу на цілях і проєктах міжнародних організацій, членом яких є Україна [3], нормативно-правовий аспект діяльності міжнародних організацій у врегулювання збройного конфлікту на південному сході України є предметом дослідження І.В. Свтушенка [4]. Дійсно, питання діяльності міжнародних організацій задля розвитку України є поширеним у науковій літературі. Проте важливим є виокремлення саме тих організацій, які спрямовують свою діяльність на розвиток економіки та місцевого самоврядування саме в Луганській області, на що значно вплинув військовий конфлікт, який почався у 2014 р..

МЕТА РОБОТИ полягає у дослідженні діяльності міжнародних організацій задля розвитку економіки та місцевого самоврядування в Луганській області.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Інформаційною основою роботи є дані Луганської обласної державної адміністрації, інтернет-ресурсу, присвяченого реформі децентралізації в Україні, дані

міжнародних організацій, які здійснюють свою діяльність в Луганській області. При проведенні дослідження використано аналіз і синтез, методи порівняння і узагальнення.

РЕЗУЛЬТАТИ

Збройний конфлікт на сході України має значну кількість негативних наслідків: втрата активів, розташованих на непідконтрольній території, погіршення економічного стану Луганської та Донецької областей, соціальна напруга, пов'язана з переміщенням громадян з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції, гальмування процесу децентралізації тощо. За таких умов допомога з боку міжнародних організацій стає вкрай важливою задля розвитку економіки та місцевого самоврядування в цих областях.

За даними Луганської обласної військово-цивільної адміністрації в області діють 27 міжнародних організацій, які, у свою чергу, поділяються на агенції ООН, міжнародні урядові та неурядові організації (табл. 1) [5].

Таблиця 1

Міжнародні організації, які працюють в Луганській області

1	Організація	Генеральна мета діяльності
2	3	
UN Agencies – Організації ООН	UN OCHA – Управління ООН з координації гуманітарних питань	Координація іноземних військових ресурсів (ІВР) на місцях для надання допомоги у випадках лих, а також організація переговорів в разі конфліктів.
	UNHCR – Управління верховного комісара ООН у справах біженців	Забезпечення захисту і допомоги біженцям у різних країнах світу.
	UNICEF – Дитячий фонд ООН	Надання довгострокової гуманітарної допомоги дітям і матерям у країнах, що розвиваються.
	UNDP – Програма розвитку ООН	Підтримка стратегічних ініціатив, спрямованих на розвиток потенціалу задля сприяння всебічному зростанню і сталому людському розвитку.
	ІОМ – Міжнародна організація з міграції	Управління міграцією в інтересах усіх залучених сторін, тісна співпраця з урядами країн, представлення та захист інтересів людей, що обрали для себе міграцію як єдиний можливий засіб вирішення своїх проблем; попередження і боротьба з негативними міграційними явищами — торгівля людьми, рабство (в тому числі сексуальне) трудових мігрантів.
	WFP – Всесвітня продовольча програма	Врятування життя людей в надзвичайних ситуаціях; поліпшення якості продовольчого забезпечення та рівня життя найвразливішої частини населення в найкритичніші моменти їх життя; допомога щодо створення активів та сприяння тому, щоб люди повірили у власні сили.
	WHO – Всесвітня організація з охорони здоров'я	Сприяння забезпеченню охорони здоров'я населення усіх країн світу.
	UNFPA – Фонд ООН з народонаселення	Сприяння просуванню права кожної жінки, кожного чоловіка і кожної дитини насолоджуватися здоровим життям і рівними можливостями.
ІОs – Міжнародні організації	ICRC – Міжнародний комітет Червоного Хреста	Захист життя та гідності жертв війни та ситуацій внутрішнього насильства та надання їм допомоги.
	MSF – Лікарі без кордонів	Надання медичної допомоги людям, постраждалим в результаті збройних конфліктів і стихійних лих.
	OSCE – Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ	Збір інформації, спостереження, встановлення фактів і звітування про ситуацію з дотримання прав людини та гуманітарну ситуацію у зоні конфлікту.
	Austrian Red Cross – Австрійський Червоний Хрест	Є частиною Міжнародного руху "Червоний Хрест" і "Червоний Півмісяць", є найбільшим агентством допомоги в країні.
	National Red Cross Society – Товариство Червоного Хреста	Захист людського життя та здоров'я, запобігання людським стражданням та їх полегшення, незалежно від раси, релігійних та політичних поглядів.

Продовження табл. 1

1	2	3
INGOs – Міжнародні неурядові організації	ADRA – Адвентистське агентство допомоги та розвитку	Проведення діяльність спільно з нужденними та бідуючими людьми заради досягнення позитивних змін в їхньому житті.
	Mercy Corps – Корпус Милосердя	Надання допомоги людям, які потрапили в лихо: стихійне лихо, економічна криза, збройний конфлікт тощо, через отримання доступу до фінансових послуг, як найважливішого елементу для надання допомоги.
	DRC + DDG – Данська рада у справах біженців + Данська група з розмінування	Надання захисту від переслідування біженцям та внутрішньо переміщеним особам (ВПО), а також допомога у пошуку довгострокових рішень проблем біженців; зниження рівня збройного насильства та проведення гуманітарної діяльності, пов'язаної з розмінуванням.
	ACF – Дії проти голоду	Рішення проблеми голоду в світі.
	NRC – Норвезька рада у справах біженців	Захист прав людей, які постраждали від вимушеного переселення.
	PCPM – Польський центр міжнародної допомоги	Допомога жертвам стихійних лих та інших гуманітарних катастроф.
	PIN – Люди в біді (Чехія)	Виділення фінансової підтримки в сумі от 10 000 до 25 000 гривень для створення нового або розвитку існуючого малого бізнесу.
	GOAL – Глобальна організація союзницького лідерства	Задоволення та захист законних безпечових, інформаційних, соціальних, економічних, творчих та інших спільних інтересів своїх членів, а також сприяння державотворчим процесам, демократизації суспільних відносин в Україні і світі шляхом участі в провадженні наукової, культурної та освітньої діяльності в сфері міжнародних відносин.
	MDM – Лікари світу	Надання невідкладної та довгострокової медичної допомоги найбільш вразливим людям в світі.
	HAI – Міжнародна організація з допомоги літнім людям	Надання допомоги людям похилого віку.
	TDH – Земля людей	Надання психосоціальної підтримки дітей і сімей, які постраждали від військового конфлікту.
	SOS Children Village – СОС Дитячі містечка	Захист прав та інтересів дітей; надання гуманітарної, психологічної, соціально-педагогічної, медичної, інформаційної підтримки; надання допомоги дітям у важких життєвих ситуаціях, зі зміцнення сім'ї та профілактики соціального сирітства.
Caritas and Catholic Relief Services – Карітас та Католицька служба допомоги	Розробка та впровадження національних програм для забезпечення соціальної допомоги та підтримки найбільш потребуючого населення України незалежно від національної приналежності чи віросповідання.	
USAID – Агентство США з міжнародного розвитку	Надання невійськової допомоги США іншим країнам; надання економічної та гуманітарної допомоги у таких сферах як: економічний розвиток, демократія та управління, охорона здоров'я і соціальний сектор.	

Як зазначено в Стратегії розвитку Луганської області до 2020 р. однією з сильних сторін регіону є тісна співпраця з міжнародними організаціями [6]. Так, у 2017 р. донорами для впровадження нових та продовження діючих проектів міжнародної технічної допомоги в Луганській області виділено понад 119 млн. грн. на більш ніж 100 проектів. Луганська область співпрацює з 27 міжнародними організаціями та проектами, які надають суттєву допомогу. Найбільша кількість спільних з міжнародними організаціями проектів спрямована на сферу «енергоефективності та енергозбереження». Це 48 проектів вартістю понад 14,5 млн. грн., які підтримуються Європейським Союзом та ПРООН в спільному проекті «Місцевий розвиток орієнтований на громаду» [10].

Після початку конфлікту в Луганській області було втрачено багато інфраструктурних об'єктів, які потребують свого відновлення. Найвагомішим за обсягом залучення коштів донорів є напрям «відновлення транспортної інфраструктури». За підтримки Євро-

пейського Союзу профінансовано проект «Капітальний ремонт автодорожнього мосту через річку Сіверський Донець» вартістю 1,53 млн. євро (сума гранту складає 1,43 млн. євро та співфінансування з місцевого бюджету – 99,9 тис. євро). Завдяки підтримці ПРООН проведено роботи з відновлення 2 мостів Кременського району (загальна вартість понад 8,5 млн. грн.). Продовж 2017 р., завдяки співпраці з ПРООН та Міжнародною організацією з міграції, завершена реалізація 11 проектів з постачання нового обладнання для міських та обласних лікарень, здійснено ремонтні роботи та покращено стан цих установ. Загальна вартість цих проектів склала 14,7 млн. грн.. За галуззю «Водовідведення та водопостачання» в області за підтримки донорів залучено кошти на реалізацію 5 проектів загальною вартістю понад 5 млн. грн. [10].

Окрім розвитку економіки діяльність міжнародних організацій охоплює і соціальну сферу. Так, завдяки співпраці з Дитячим Фондом ООН «UNICEF» та

Міжнародною організацією з міграції, протягом року реалізовано 17 проектів на суму 26,2 млн. грн., в рамках яких здійснено ремонтні роботи та створено умови для здійснення навчального процесу та збереження здоров'я дітей. За підтримки Міжнародної організації з міграції реалізовано 10 проектів (вартістю 5,6 млн. грн.), спрямованих на покращення стану закладів культури області [10]. Значну підтримку від міжнародних організацій отримують найбільш вразливі категорії громадян, переселенці та громадяни, житло яких було пошкоджено внаслідок бойових дій. Це й продовольча, гуманітарна, грошова допомога, допомога будівельними матеріалами тощо.

У 2015-17 рр. Програма ПРООН щодо співфінансування робочих місць і програми малих грантів створили 440 робочих місць в Луганській області. Відновлено вісім соціальних і економічних об'єктів інфраструктури, серед яких: лікарні, реабілітаційні центри, центри нагляду за дитиною, мости і насосна станція. Ще на п'яти об'єктах процес відновлення триває. Проведено близько 100 тренінгів, фокус-групових досліджень і форумів, на яких ПРООН збрала разом представників влади, громадськості та силових структур в 10 цільових громадах області. Також в цих громадах підтримуються Центри надання адміністративних послуг – передбачається ремонт і обладнання приміщень. Покладено старт програми мікрогрантів для неурядових організацій на реалізацію соціально важливих проектів.

Серед пріоритетів спільної роботи ПРООН та державної влади в області є процес децентралізації, який відбувається в громадах, а також розвиток малих і середніх підприємств в агробізнесі, що реалізовується в рамках Програми відновлення та розбудови миру. Основною метою Програми в регіоні є підтримка економічного відновлення, ефективного самоврядування, впровадження реформи децентралізації, а також зміцнення громадської безпеки та соціальної згуртованості. Роль Програми ПРООН «Відновлення та розбудова миру» у процесі децентралізації влади полягає у тому, щоб доповнювати і підсилювати усі зусилля Уряду і місцевих адміністрацій у Донецькій і Луганській областях у проведенні реформи децентралізації. Програма виступає партнерською організацією, яка скеровує кошти міжнародної технічної допомоги на найбільш уразливі та потребуючі ресурсів напрямки діяльності [7].

Важливу роль на шляху децентралізації має програма для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку «U-LEAD з Європою», яка спільно фінансується Європейським Союзом та його країнами-членами Данією, Естонією, Німеччиною, Польщею та Швецією. Термін дії програми з 01.01.2016 р. по 30.06.2020 р. із загальним бюджетом 102 млн. євро [8].

Програма «U-LEAD з Європою» сприяє створенню багаторівневої системи управління, яка є прозорою, підзвітною та реагує на потреби населення України. Вона поєднує дві основні цілі:

1. Посилення спроможностей ключових суб'єктів на національному, регіональному та місцевому рівнях з метою впровадження реформ регіональної політики та децентралізації (GIZ). Це включає в себе вертика-

льну та горизонтальну координацію та розвиток спроможності на всіх рівнях управління по всій Україні.

2. Розширення прав і можливостей об'єднаних громад з метою надання високоякісних послуг громадянам, що робить внесок у реформу децентралізації, яка триває в Україні (Sida). Для цього Sida уклала субконтракти зі Шведською асоціацією місцевих властей та регіонів, щоб підтримати до 600 центрів надання адміністративних послуг, які відповідають очікуванням громадян, та з Естонською академією електронного врядування, щоб розробити IT-рішення, які забезпечують надання відповідних послуг [8].

В м. Сєверодонецьку 30.05.2017 р. офіційно відкрився Луганський центр розвитку місцевого самоврядування, створений за підтримки Програми для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку «U-LEAD з Європою» і Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (Мінрегіон), який є одним з 24, що діють по всій території України. Завдання експертів полягає у наданні постійної підтримки органам державного та місцевого самоврядування, передусім ОТГ, через тренінги, експертні поради та консультації з питань місцевого самоврядування та регіонального розвитку [11]. Відкриття такого центру є важливою сходинкою сприяння розвитку місцевого самоврядування в Луганській області, підвищення взаємодії між органами влади і населенням

ВИСНОВКИ

Таким чином, значна кількість міжнародних організацій здійснює свою діяльність в Луганській області. Ця діяльність охоплює значне коло питань, важливих для соціально-економічного розвитку регіону. Серед цих напрямів окремо слід відзначити розвиток економіки та місцевого самоврядування, що є важливим для Луганської області після початку військового конфлікту. Здійснення програм міжнародними організаціями сприятиме активізації місцевих громад, створенню нових можливостей для них та вирішенню нагальних економічних та соціальних проблем.

Список використаних джерел

1. Міжнародні організації: навч. посібник / за ред. Козака Ю.Г., Ковалевського В.В., Логвінової Н.С. К.: Центр навчальної літератури, 2009. 223 с.
2. Кудряченко А.І. Роль міжнародних організацій у діяльності інститутів громадянського суспільства в Україні: аналітична доповідь. К.: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2015. 88 с.
3. Толстов С. Діяльність міжнародних організацій в Україні: загальні тенденції та орієнтири. Вісн. 2015. № 4. URL: <http://veche.kiev.ua/journal/4590/>
4. Євтушенко І.В. Роль та місце міжнародних організацій у врегулюванні збройного конфлікту на південному сході України (нормативно-правовий аспект). Проблеми законності. 2015. Вип. 131. С. 124-132.
5. Офіційний сайт Луганської обласної військово-цивільної адміністрації URL: http://loga.gov.ua/oda/press/news/dep_ved/mizhnarodni_organizaciyi_yaki_diyut_u_lugansk_uy_oblasti
6. Стратегія розвитку Луганської області до 2020 р. URL: http://loga.gov.ua/sites/default/files/collections/strategy_ukr_20-07-2017.pdf

7. Місцеве самоврядування та реформа децентралізації на сході України. Офіційний сайт ПРООН. URL: <http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/operations/projects/recovery-and-peacebuilding/restoration-and-reconciliation-eu/decentralization-reform-support.html>

8. Програма для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку «U-LEAD з Європою» URL: <http://donors.decentralization.gov.ua/project/u-lead/>

9. Луганщина входить в "золоту середину" регіонів за показниками децентралізації! URL: http://loga.gov.ua/oda/officeref/news/lugashchina_vhodit_v_zolotu_seredinu_regioniv_za_pokaznikami_decentralizaciyi

10. Інвестиційний паспорт Луганської області 2017. URL: http://loga.gov.ua/sites/default/files/collections/investment_passport-2017.pdf

11. На Луганщині відкрився центр розвитку місцевого самоврядування URL: <http://decentralization.gov.ua/news/5723>

References

1. *International organizations: textbook* / ed. Kozak Y.G., Kovalevsky V.V, Logvinova N.S. Kyiv: Center for Educational Literature, 2009. 223 p.

2. Kudryachenko A.I. *The role of international organizations in the work of institutes of civil society in Ukraine. Analytical Report*. Kyiv: DU "Institute of World History of the National Academy of Sciences of Ukraine", 2015. 88 p.

3. Tolstov S. *Activities of international organizations in Ukraine: general tendencies and guidelines*. Viche. 2015. № 4.

URL: <http://veche.kiev.ua/journal/4590/>

4. Yevtushenko I.V. *The role and place of international organizations in the settlement of armed conflict in the south-east of Ukraine (normative-legal aspect)*. *Problems of legality*. 2015. Issue 131. pp. 124-132.

5. *Official site of the Luhansk Regional Military Civil Administration* URL: http://loga.gov.ua/oda/press/news/depved/mizhnarodni_organizaciyi_yaki_diyut_u_luganskiy_oblasti

6. *Development Strategy of the Luhansk Oblast until 2020* URL: http://loga.gov.ua/sites/default/files/collections/strategy_eng_20-07-2017.pdf

7. *Local government and decentralization reform in the Eastern Ukraine / UNDP official website*. URL: <http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/operations/projects/recovery-and-peacebuilding/restoration-and-reconciliation-eu/decentralization-reform-support.html>

8. *Program for Ukraine on empowerment at local level, accountability and development of "U-LEAD with Europe"* URL: <http://donors.decentralization.gov.ua/project/-lead/>

9. *Luhanshchyna is included in the "golden mean" regions according to the indicators of decentralization!* URL: http://loga.gov.ua/oda/officeref/news/lugashchina_vhodit_v_zolotu_seredinu_regioniv_za_pokaznikami_decentralizaciyi

10. *Investment passport of Luhansk region 2017*. URL: http://loga.gov.ua/sites/default/files/collections/investment_passport-2017.pdf

11. *Local Government Development Centre opened in Luhansk*. URL: <http://decentralization.gov.ua/news/5723>